ANY LIXV—BATALLADA 2299 BARCELONA 31 DE MAIG DE 1819

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'50

Les dues tragedies

Un gran crim és com un remolí que passa sobre la mar de les testes humanes. Es un sotraqueig immens de l'arbre ciutadà.

El primer efecte que ca u sa a les multituts és un gran afany de noticies, de detalls evocatius, de sugestions. Les turbes s'acumulen davant la piçarra de les redaccions, amb avidesa de famolenc, o com caravanes entorn de la boca dels pous.

Per què? Quin és el mòbil secret d'aquesta psicología?... Simplement: el crim és un espectacle; és la tragedia popular, burda, primitiva, i el poble cerca els elements de l'evocació material i viva de la truculencia, de la truculencia que, malhauradament, no ha vist.

Pa i espectacles. La plebs cerca, doncs, en la relació minuciosa dels grans crims, el pa de la seva ànima encara bestial. I això ve a ésser, grollerament, una mena de *pler solitari* per a provocar la visió de l'absenta matança.

Altre element d'aqueixa atracció: la forma de la sang. Com en els braus, com en les execucions, com en l'espectacle de les catàstrofes, el poble ensuma la sang a faisó d'un aroma de sacrifici; degut a lo que el poble té en la seva ànima, d'aquells déus originaris que ell va crear a la propia bestial consemblança...

L'*admiració;* vet-aquí un altre element. Tal com sona: l'admiració davant del criminal, qui, a la seva manera, és un hèroe. La turba se sent incapassa de la part coratjosa d'aquella brutalitat, i s'ajup d'humil·liació davant de qui ha gosat d'aquell gest *inhumà,* ultra humà, o, si voleu, *sobrehumà.* En el culte a molts hèroes, hi hà aquest originari secret. L'idea primaria que forma els déus és també aquesta. Tota mort és violenta, si se la considera com a obra d'una mà poderosa, irresponsable, supermoral, divina, en fi, que estrangula els nens sota la forma de crup, esventra les mares en part, esclafa el cor en les agonies. *Mort,* la *Mort:* veieu l'identitat divina. I l'home no maleeix la mà oculta, eternament homicida; sinó que l'adora.

La por és un altre element d'aquesta adoració. Tot déu és temible, com els triomfadors. Se'ls demana pietat, perque no és natural esperar-la. L'idea de déu mal, de diable, d'infern és filla d'aquesta por estètica. És un poder de destrucció sublim, perque'ns fa sentir la nostra inferioritat.

Però aquesta heroica o divina barbarie produeix en nosaltres un contagi. Manifestacions d'aquest contagi són els sacrificis cruents, les penalitats religioses, les execucions jurídiques, els martiris. Se cerca el medi de conjurar amb una cruença contra'ls altres la cruença que creiem ens menaça: és un signe heroic de l'egoisme humà. Se desvía l'espasa del nostre pit, clavant-la en el pit d'un altre.

***

El cas del capità Sánchez—com el cas de les bombes urbicides, o com el cas (fallit) de l'Enriqueta Martí—és un fort exemple d'aquest sadisme de les multituts. Repareu que, davant d'un crim de tal naturalesa, seria ben difícil respondre an aquesta pregunta: aqueix poble, reunit entorn del lloc terrorífic, s'alegra del crim o se'n plany? No hi hà verament una morbosa complacencia en que s'haja consumat el delicte, ja que produeix el pessigolleig voluptuós d'un tant refinat sadisme?

Quan va descobrir-se que l'Enriqueta Martí no havía comès cap assassinat, la turba va sentir una immensa i fonda decepció. La turba no ho volía creure, perque això li pareixía com l'*estafa del patíbol,* l'estafa d'un pler que ella mateixa disfrutava sense tenir-ne conciencia.

Quin és el primer moviment que suscita en la multitut la noticia del crim? La voluntat d'un altre crim compensador: el linxament del criminal. I l'execució és la forma litúrgica d'aquesta voluntat.

El crim és una forma dramàtica. És la *tragedia implícita,* no ja representada, sinó cruenta i viva, encarnada, reial, sobre'l poble. On està, doncs, el secret estètic que distingeix la tragedia nostra, noble i bella, d'aquesta tragedia plebeua i embrutidora? En que la veritable tragedia'ns fa sentir la bellesa de la nostra superioritat, mentres que l'altra'ns comunica un sentiment de copartíceps en l'inferioritat, en la baixesa.

Veieu la gran tragedia histórica: l'home lluita amb els déus, però triomfa d'ells. Caurà en l'incest, caurà en el parricidi; però tindrà un sentit de divinització de la raça humana, mentres les potestats divines se rebaixaràn a la condició bestial de les forces o de les turbes. És el gran procés de la formació de la conciencia humana, la suplantació dels déus pels homes. I quan els homes cercaran una forma, ja divina, d'aquesta suplantació, idearan un déu fet home, amb totes les pietats infantils i febles de l'home sel·lecte, alliberat dels séus ídols sagnants: naixerà, per exemple, Jesucrist, i en comptes de fulminar, com un déu, mortandats, s'oferirà a sí mateix com a rescat, i nomenarà germans als miserables, a les envilides, als bandejats, a tots els que són capaços de la maldat que ell no gosaría, incapaços de la bondat que ell gosarà.

***

Madrid, Espanya entera, segueix aquests dies amb avidesa el fecond materialisme dels detalls d'un crim. Com ahir, la vampiresa de Sàdor era producte dolorós de tota una educació tradicional baixament eclesiàstica, supersticiosa, literista, avui, en Manuel Sánchez sembla un llunyà producte del vell matonisme nacional, i fins té en la seva historia detalls que recorden no sé si l'Hernán Cortés, que tallava les mans als presoners azteques, o el presidari fusellat a Melilla per haver tallat les orelles a un rifeny.

El poble ha vist forjar-se la figura d'en Sánchez en una terrible lliçó de bestialitat. L'ha vist incestuós com un personatge de Sade, esquarterador com Gilles de Rais, uxovicida com Barba-Blava, i davant la seva cel·la ha udolat en l'espera del patíbol vindicador i ha imaginat suplicis que alcansin a compensar l'horror de les seves malifetes. Però no ha sabut que la veritable compensació d'aquesta vida infame se trobaría sols en el gest d'un ciutadà, el qual, després de besar paternalment el front de les propies filles, en vindicació de l'incest de l'*altra,* allargués una mà a través dels ferros de la presó a l'home sinistre, i li digués, dolçament: *Germà...*

GABRIEL ALOMAR

Catalunya espera

Ja s'han obert les Corts. Estem encara en els inicis de la lluita en la qual Catalunya ha de veure si a Madrid ella pot trobar, a la fi, la consideració i justicia que se li deu.

Entre'ls molts assumptes, que han de resoldre les Corts actuals, hi hà el de les Mancomunitats. Els nostres senadors han anat allí a pendre son lloc d'honor en la batalla definitiva. Ningú pot dir, encara, lo que passarà. La discussió ha d'ésser llarga i empenyada, i, per una altra part, hi haurà una fermesa i toçudería poques vegades vista.

L'actitut irreductible d'en Montero Ríos, i, per altra banda, la promesa quasi evident del comte de Romanones, de fer de les Mancomunitats qüestió de govern, fan que la resolució del problema no's vegi clara, i resulti aventurat tot intent de profecía.

No cal dubtar que en el Senat hi han enemics irreconciliables del projecte; no cal dubtar, tampoc, de que allí hi tenim bons catalans, dels quals cal esperar-ne heroismes; però, com en totes les coses que deuen resoldre's en la Cambra del Senat, ningú arriba a saber fins a quin punt, les intrigues, les desercions i els interessos de la majoría, obraràn, aquesta volta, ni en quin sentit.

Qui sab si a l'hora d'eixir el present número del nostre setmanari al carrer, la qüestió s'haurà aclarit un poc!

En els afers polítics, les sorpreses abunden, i lo més embolicat, en ocasions, se desembolica sobtadament.

No obstant, caldría que desde aquí, nosaltres, donguessim un poc de coratge als nostres representants. Al mateix temps, també fóra necessari que fessim veure als nostres enemics que la nostra terra té energíes i entusiasmes, capaços de deixar-se sentir de cap a cap de la península, i de tornar a revifar el poble, i conduir-lo a la protesta, amb aquella serietat im-

UNA PEL·LÍCOLA EMOCIONANT

«La Santa díscipli na»

posanta, tant digna de consideració, fins pels que estàn més lluny i més amparats de totes les forces de la nació.

Catalunya espera; espera que, aprés de tants anys de treballar dignament per la seva autonomía, d'haver-se'n fet mereixedora, d'haver associat al poble en la seva actuació i en la seva plenitut, no se li pot negar la mínima part que de les seves reivindicacions ara demana.

I fóra molt trist, molt enutjós i desesperant, que, amb l'escusa d'un vell espanyolisme, d'una manía antiga i patriotera, perdessim l'única esperança, en una concessió tant necessaria per a la vida nostra i dels nostres interessos.

Està clar que hi hauràn, en les tremoloses boques dels senadors caducs en idees i en vitalitat, paraules d'esforçada oposició; tornaràn a eixir els rancis tòpics; tornarà a parlar-se de perills nacionals, de separatisme, de desafecció a la mare patria; mes nosaltres, que ja sabem fins on arriben l'histrionisme parlamentari i lo que hi hà darrera el desinterès dels que's nomenen salvadors de l'*inconsútil* Espanya, hem de demostrar-los-hi que hi tenim els sentits acostumats i que sabem esperar l'hora de nostra justicia.

X. X.

Homenatge a Giner de los Rios

QUESTA setmana s'ha inaugurat a Vélez-Málaga l'estatua dedicada an en Giner de los Ríos,

—L'acte, segons noticies, ha sigut molt important.

Un gran nombre de correl·ligionaris de l'ilustre catedràtic va traslladar-se desde aquesta ciutat a Vélez-Málaga per a rendir-li homenatge.

La multitut va aplaudir amb entusiasme l'acte de descobrir el bust.

A la tarde va celebrar-se un gran míting en la Plaça de Braus, on també va pendre la paraula el nebot d'en Giner, catedràtic de Granada.

El senyor Giner va donar les gracies, molt emocionat, essent aclamat per la multitut, que estava dreta.

Se donaren visques a Vélez-Málaga i a Barcelona.

A la nit va celebrar-se un banquet.

Les personals simpaties de que gosa l'excellentí repúblic H. Giner de los Ríos, el séu talent i la seva actuació com a polític sensat, conseqüent i convençut, l'han fet mereixedor d'aquesta glorificació en vida, que Vélez-Màlaga li tributa com a un dels séus fills il·lustres.

El proletariat i la guerra

DÍEM en el nostre article anterior, sobre aquest tema, que avui la qüestió està plantejada diferentment de com l'Angel Guerra la planteja.

No pot dir-se, no pot assegurar-se, que'ls obrers dels Estats que anessin a la guerra responguessin a aquesta amb la revolta, amb la revolució. Tampoc pot dir-se —cal consignar-ho—que, en tots els casos de guerra, els obrers romanguessin inactius.

Al nostre entendre, la cosa depèn en gran part de les circumstancies de la guerra. Segons quines fossin aquestes circumstancies, la protesta del proletariat esclataría menaçadament, sobre tot en els paisos de tradició revolucionaria i democràtica.

Si es tractés d'una guerra *diplomàtica*, per dir-ho aixi, sortida de les combinacions i dels compromisos de les cancilleríes, d'una guerra on els interessos vitals i les passions dels pobles no entressin en joc directament, és molt probable, és quasi segur, que'l proletariat s'oposaría a la guerra i que intentaría deturar-la mitjançant l'insurrecció.

Suposem que'l piet d'Escutari hagués provocat una conflagració europea, i que mil·lions d'homes haguessin sigut llançats els uns contra'ls altres per a decidir si aquella ciutat albanesa havía de formar o no part del reialme de Montenegro. Una tal guerra hauría estat mancada de popularitat en els pobles que hi haguessin intervingut, al menys en el començament de la lluita; els Estats i els exèrcits hi haurien anat de mala gana, o al menys sense entusiasme.

¿Qui pot dubtar que, en aquestes condicions, les forces obreres haurien pres una actitut rebel, i que la seva actitut hauría trobat en el poble un terreny favorable?

La revolta obrera hauría estat més o menys poderosa, hauría tingut major o menor èxit; però s'hauría produit.

Mes si la guerra respongués a un anhel nacional, a un sentiment del poble; si el séu estrèpit vingués en mig d'una gran ventada de passions, si els pobles sentissin que estàn compromesos els séus interessos vitals, la seva existencia i el séu avenir, ah!, aleshores ningú podría deturar la riuada de la guerra, i la vèu dels pocs que'n protestessin quedaría ofegada per la cridoria popular i pel soroll dels enginys de mort.

És el cas d'Italia en la guerra de Trípoli. Per poc justa que siga l'acció italiana, és evident que'l poble italià, en sa major part, la volía; la conquesta de Trípoli era popular en la península. I contra aquest estat d'esperit xocaren i s'estrellaren les dèbils tentatives de protesta obrera. Més de cent-mil soldats han sigut arrencats de la patria per a anar a una guerra d'expansió imperialista, i el proletariat italià no ha pogut evitar ni moderar l'empresa.

D'altra part, els homes intel·ligents del socialisme i del sindicalisme veuen prou be que l'insurrecció obrera, en cas de guerra, no pot ésser unilateral, deslligada, aïllada. Cal combinar-la amb una acció igual del proletariat dels altres Estats que prenguin part en la lluita. De lo contrari, els obrers no deturarien la guerra, sinó que assegurarien simplement la derrota del propi país.

Per això l'Hervé, amb la seva noble i lloabilísima sinceritat, se mostra avui enemic del sabotatge de la mobilització francesa en cas de guerra franco-alemanya, perque sab que'ls socialistes germànics no farien el sabotatge de la mobilització en el séu país.

Sabotant la mobilització, els obrers francesos treballarien no en favor de la pau, sinó en favor de l'Alemanya, treballarien *pel rei de Prussia*, com diu l'Hervé, empleant en son sentit literal aquesta frase francesa.

D'això es dedueix que, fins havent-hi per a la revolta obrera circumstancies favorables, l'organització combinada i eficaç d'aquesta revolta toparía amb fortes dificultats.

A. R. i V.

AVENTATGES

HA han començat les Corts les seves tasques, i, efectivament, ha passat lo que nosaltres prevèiem.

—Ningú fa cas dels nostres legisladors; ni la greu crisis que atravessa, actualment, el ministeri lliberal, logra despertar l'atenció pública.

La Lluisa Sánchez ha lograt fondre la figura d'en Romanones, amb gran satisfacció de l'ilustre comte, que's troba, així, lliure del pès molestós de l'espectació popular.

El poc espai que'ls diaris poden sustreure al comentari del sagnant succés, desenrotllat a l'Escola Superior de Guerra, l'aprofiten per a dedicar, encara, unes quantes ratlles a la possible solució dels prohoms republicans que van cap a la monarquía.

Nosaltres hem dit ja, repetides vegades, que no creiem en aquests canvis de camisa; no perque'ns inspiri una fe absoluta el republicanisme d'algunes significades personalitats del nostre partit, sinó perque no veiem encara aquella oportunitat necessaria per a atenuar lo que per nosaltres constitueixen una claudicació, encara que benèvolament ho estimin alguns com a sacrifici patriòtic.

Si la monarquía prescindís en absolut dels elements gastats, que avui l'usufructúen; si volgués resoltament entrar en el camí de les reformes democràtiques; si pretengués imitar a la lliure Anglaterra, aleshores no escriuríem una sola paraula contra'ls homes del nostre camp, que anessin no a servir a les institucions monàrquiques sinó a la causa de la democracia. No'ls seguiríem perque entenem que, sense acceptar res del rei, dóna prou representació la voluntat popular, pera que pugui, desde ella, un bon republicà, treballar activament per la llibertat, preparant a l'opinió per a un natural canvi de règim; però tampoc censuraríem la bona intenció dels trànsfugues i els aplaudiríem si la seva obra corresponía als séus bons propòsits. No'ns enganyen les etiquetes i els lletreros pomposos, i preferiríem més un Lloyd Georges, servint a la patria, encara que fes de monàrquic, que no a cap *fulano*, no servint de res, malgrat dir-se republicà.

Per altra part, nosaltres voldríem el nostre partit ben sel·leccionat, perque creiem que'ns obriríem més camí, pocs i conscients, que no pas molts anant d'esma.

Les desercions del nostre camp ens foren sempre beneficioses. Si el trànsfuga fos un home de bona fe, hi guanyaría la causa de la llibertat; si fos un ambiciós, la causa republicana se treuría del damunt un insà element de discordia.

JEPH DE JESPUS

SEGONS llegim en *El Socialista*, el diumenge passat, els *boy-scouts* madrilenys cercaren bronquina als fills dels obrers, que celebraven una berenada al camp.

Diu que's barrejaren amb ells, cantant himnes patriotes, i més tard varen seguir-los, mofant-se dels lemes que'ls fills dels treballadors portaven estampats en la seva senyera.

Sempre'ns ha semblat que'ls *boy-scouts* eren com una mena de batallons infantils, destinats a inclinar a la jovenesa cap a la fatxenderia guerrera; perque, per a l'excursionisme i l'exploració, cap necessitat hi hà de dur uniforme, ni de servar una formació bèlica, ni menys de marcar el pas anant pels nostres carrers.

Mentres no's fiquin amb ningú, pot tolerar-se tota mena d'exhibicionismes estults; però, desde'l moment que'ls de Madrid comencen a ensenyar les dents i l'intenció, serà precís malfiar-se'n.

No'n tenim prou amb el requetè jaumista, que encara ens surti un altre requetè, la filiació del qual comença a demostrar-se?

An aquest pas, a les criatures, a l'hora de donar-les-hi unes beceroles, se les hi haurà de donar també un fusell, i fer-les guerrejar els dijous a la tarde, com unic medi de sostenir una idea quan siguin grans.

Els que sols se refiin de teories, estaràn indefensos, i el millor pedagog serà un sargent de tiradors.

Ensenyances del temps.

Espanyols i cubans, reunits a la «Maison Dorée», han celebrat l'onzè aniversari de la República de Cuba.

Il·lustres personalitats d'aquí i d'allà assistiren a l'acte, demostrant-se la més coral simpatia en els brindis, cada un dels quals començava i acabava de la mateixa entusiàstica manera: un pet de «Marxa reial», un altre de «Segadors cubans» i frenètics i unànims aplaudiments.

És ben cert allò que diuen:
«L'amistat més duradera
és la dels amics que's cuiden
cada hú de casa seva».

L'Inspecció provincial de Sanitat, a alguns taverners excessivament *católics*, els ha imposat una penyora de cent pessetes per barba.

I ha fet santament.

Que un tinga criatures i vulga batejar-les, conforme, si així li plau.

Però que no bategi el vi, el taverner, perque—viva Déu!—això de batejar-lo, és un delicte de lesa patria.

Bevent el vi aigualit, s'aigualeix la sang del poble—ja prou flaca de naturalesa—i en aquest estat d'aigualiment aguantem impassibles, sense forces per a la protesta, totes les entremaliadures dels Romanones i companyía.

Guerra, doncs, als que bategen
el vi, o el bategen massa!
D'ells és la meitat de culpa,
si se'ns torna la sang aigua.

L'opulent i *lozano* duc de Solferino ha desautoritzat a uns titulats tradicionalistes que —segons ell—volíen sorpendre la bona fe dels séus amics i comprometre'ls per a portar a cap un alçament, recomanant a tots els fidels a la santa causa que estiguin quiets a casa seva.

Per aquest costat, doncs, podem estar tranquils.

Segons el duc, l'intentona
d'un nou alçament jaumista
no ha deixat d'ésser, per ara,
un alçament... de camisa.

Un matrimoni molt presumit surt de l'esglesia de Sant Jaume.

Ell.—Què tenies, fa poc, que resaves amb tanta devoció?... T'has estat més de mitja hora amb el cap inclinat.

Ella.—Ja t'ho diré. És que vora meu hi havia unes amigues, i volía que'm vegessin el berret.

CONFETTI

Pobre senyor Jalón!... Jogador fort,
va anâ al cau maleït del pervers Sánchez,
i allí ja sabem tots lo que hi hagué
i còm els òssos séus varen trobar-se.
Dediquem a la víctima un record
i diem lo que deia una criada:
—Que als jogadors els pelin ja està be;
però, vaja, an aquest l'han pelat massa.

—

Les *niñeras* de Madrid,
quan els petits fan el raro,
ja no'ls diuen, com abans:
—Si no calles, vindrà el papu.—
Ara, comprenent que així
la cosa serà més ràpida,
els diuen, tot simplement:
—Ai, que ve el capità Sánchez!..

—

Que al món no passés mai res,
que se suprimís la rifa,
que s'abolissen les Corts,
que no tinguessim *corridas*,
però que de tant en tant,
cada divuit o vint dies,
hi hagués un nou «cas Jalón»,
amb tots els detalls i filfes
que tant relleu solen dar
a aquesta mena d'intrigues,
això sí que per als diaris
resultaría una vinya
i una font inestroncable
de *perras gordas y chicas*!...

—

No n'ha quedat poc, París,
de sorprès, a l'enterar-se
del crim amb que, amb just orgull,
la Cort avui s'engalana!...
—Mira!—diu, veient que perd
l'exclusiva dels grans drames
terrorífic-passionals
que ell sol monopolitzava:—
Mira, mira aquest Madrid,
com comença a espavilar-se!...

—

El tal capità Sánchez
va ésser, també, ben ximple,—
me deia ahí un amic
que té una agencia artística.—
Resolt a donâ el cop,
per què abans no venía
a dir-nos-ho amb prou temps,
per fer-ne una pel·lícula?...
No us podeu figurar
l'efecte que faría
el drama de Madrid
a l'«Iris» o al «Walkyria».

—

Entro al forn, i, quan me penso
que tots, com és natural,
me parlaràn de la *ficha*,
dels homes emmascarats,
dels antecedents d'en Sánchez,
de la serra i la destral,
dels òssos que encara falten,
dels dos cabaços de carn,
de la barra de la filla
i dels envans esbotzats,
el fornê'm mira molt ficso
i somrient, me diu:
—Ja ho sab?...
per acord de tot el gremi,
s'ha tornat a apujâ el pa.

C. GUMÀ

Sonata XC

STIC ja cansat de sentir-vos i de sentir-ne parlar.

Què té de particular, el tal crim?... Res.

Un jogador que mata a un altre, per a robar-lo.

Si ho hagués fet al carrer, l'hauría deixat en el lloc on hagués caigut, i hauría apretat a córrer.

Va pelar-lo a casa seva, i, com que un mort compromet, va volguer no deixar-ne rastre.

Que és selvatge? Sí. Però més va ésser-ho el matar-lo.

Que l'esquarterament demostra mala natura? Més ne demostra l'occir-lo.

Tot això són conseqüencies naturals del fet de matar.

En això hi veig al culpable; en lo demés... què us diré?

No és pas que ho alabi. Però, mira: si tu, Joan, mataves un home, i, perque ningú n'hagués esment, t'haguessis de menjar una llonça de la víctima, estic segur que ho faríes.

Ara dius que no. M'agradaría veure-t'hi.

Vaja, no t'enfadis, ceba!...

De l'incest, dieu?... Aquestes coses, a l'Audiencia, les pesen en les balances de Temis, a porta tancada sempre. Si els diaris volen obrir-les, a cinc cèntims la sessió, jo no. No soc cap *Heraldo*, ni cap *España Nueva*, ni cap *Liberal*.

Com a interessant, sí que n'hi hà una, de cosa, en això. D'aquesta, no tingueu por que'n parlin, els diaris, ni de que jo hi faci comentaría. Ells per dues coses; jo per una. Ells perque no'ls donaría un cèntim de ganancia i perque hi hà una llei que ve a dir «*No me toques el ejército*». Jo, per la llei de jurisdiccions. Sinó, sí que'n parlaríem de fins on ha d'arribar l'obediencia en la disciplina militar.

I prou, que descarrilaríem.

***

He vist dues processons: la de Gracia i la de la Barceloneta. De la primera vaig sortir-ne encantat. Mirada, d'on jo la veia, semblava una corrúa de cucs de llum, o un troç de Barcelona, durant la nit, mirat del cim del Tibidabo.

Hi anava un noiet petit, petit, estirant un bè. El nin, vestidet de Sant Joan. Pobre criatura! Tot el dia molestat: al matí, per a arriçar-li els cabells; després, per a portar-lo a ensenyar, i per postres tot el curs de la processó, hala, hala, estirant la bestiola i portant la creu a coll.

Si el meu vot valgués, l'any que ve el disfreçaría de Jesús, entrant a Jerusalem, amb el séu pare, de quatre grapes, fent de burra.

La de la Barceloneta, aquest any, no'm va plaure. No hi anava el capità de la bomba, amb l'uniforme d'enlairar-se cap al cel. Faltant-hi aquest requisit, ja perdía tota la gracia. Per a veure capitans i oficials de la «Trasatlàntica», m'assec en un banc de la plaça de Medinaceli; per a veure als de la Creu Roja, vaig en qualsevol mamarratxada que facin. Lo que no's pot veure, així com així, és el capità Budoy—o el que siga—vestit de *marinerito*, amb capell i sabates de xarol, amb el pit cobert de creus i una atxa grossa com un samalé. Això ho vèiem en la processó de la Barceloneta. Aquest any ens ho han quitat. Déu los hi tinga en retret.

***

I ara'parlem de les assamblees deliberants de Madrid i Barcelona.

Que be queden!... Que bufons!

Heu vist res més divertit, com aquesta última sessió de l'Ajuntament, al tractar de la dimissió del senyor Rosés?

A l'Olivella va defensar-lo en Marial. De portar la vèu d'en Mir se'n ha encarregat la «Cuca».

Res; un agrupament esculptòric que podría nomenar-se: «*La necedad amparando el vicio*».

I a la Diputació?... Còm se va conèixer que no hi era en Prat de la Riba!...

Lo que és en Rafel Guerra (a) Guerrita del Río, no hauría pas parlat tant. Ni ell, ni en Verdaguer i Callís, ni en Bastardas, ni ningú.

Saben quin efecte feia allò? El d'un estudi, el dia en que no hi và el mestre i dóna classe el passant.

I anem a Madrid. Encara no han sigut obertes les Corts, ja s'ha sentit més flaire de roses que quan varen tirar a terra l'embà de cal capità Sánchez.

Mort en Romanones, mortes les Mancomunitats, i morts, sobre tot, els *modos*, els principis, la dignitat i la vergonya.

Què s'hi farà!... Som així... Diguem, com en aquell drama d'un metge de Sant Andreu:

«—Pobre Rosina!

»—Pobre Rosina!...

»—Bebem-hi?

»—Bebem-hi!».

En comptes de Rosina podeu posar-hi Espanya, o Catalunya, o Barcelona, si us plau.

MORITZ XLVIII

A la Sagrada Familia es queixen de les poques almoines que reben, per a la construcció del sumptuós temple.

La causa ja la sabem nosaltres.

Es que ara existeix una veritable lluita pel *calé* entre aquella esglesia i la nova parroquia del Carme, també en construcció.

Lo més significatiu és que està guanyant la batalla la mare-de-déu del Carme.

I això que's baralla amb tota una familia!...

I sagrada!

Els reformistes de la Barceloneta han nomenat president al senyor Caballería.

Això vol dir que tenen ganes de córrer.

I, gastant *cavalleríes*, no serà estrany que aviat arribin a la meta del pressupost.

Els revolucionaris de Venezuela han intentat assassinar al President de la República.

Refuma!

El complot s'ha descobert a la població de Caracas.

Caraco!

La remada clerical està d'allò més contenta, perque en Piüs X ja por tornar a dir missa.

Nosaltres també; no hi veiem de cap ull.

Ens alegra molt això de que'l Sant Pare digui misses.

I, si sabíem que les diu a pesseta, fins n'hi encarregaríem una per a l'ànima d'en Montero Ríos.

Que—pobret!—aviat les necessitarà.

Conseqüencies de l'all-i-oli amb França.

Segons informacions del periòdic *Le Temps*, el govern alemany ha enviat a Espanya una nota demanant explicacions sobre l'assumpte del Rif.

Explicacions rai!

Mentres no'ns demanin *la última peseta y la última gota de sangre*, ja'ls deixem demanar tot lo que vulguin.

Un castig de Déu?

A Banyoles han mort, ofegades, un grapat de persones, les quals acabaven d'assistir a la primera missa d'un capellanet.

La segona missa, doncs, ja pot assegurar-se per a qui serà.

Per a l'ànima dels convidats a la *primera*.

En Lerroux havía telegratiat al senyor Giner de los Ríos, desde Londres, prometent-li que assistiría a les festes de Vélez-Málaga, «*a menos*—deia—*que tenga la desgracia de naufragar*».

I, efectivament, don Prudenci no va presentar-se a l'homenatge del correligionari, i sols va tenir a be enviar-li una socorreguda adhessió.

Una adhessió que podría titular-se *La canción del náufrago*.

Perque ell, i el Banc, i el séu partit són ben be a l'aigua.

Un día d'aquests se celebrarà a la Catedral una ceremonia fúnebre-macabra.

Els òssos del difunt cardenal Casañas seràn recollits i traslladats de la sepultura dels bisbes a la capella de Sant Oriol.

Vaja!

No'n teníem prou, encara, amb els ossets, les despulles i els ranxos substanciosos que'ns vénen del ram de Guerra, que hagi de venir el ram esglesiàstic a fer-nos tapar el nas?

L'emperador del Japó s'ha trobat, aquests dies, malalt de pulmonía.

Fins havía corregut la brama de que havía mort.

Per fortuna, aquesta darrera nova no ha resultat certa.

El *mikado* va una *mika* millor.

En Cambó regala un premi de cent duros als Jocs Florals de Sevilla.

El tema, donat per ell mateix, és «*Regionalismo andaluz*».

Regionalisme *sevillano*, com si diguessim.

El concursant que vulgui guanyar les cinccentes andoles, no ha de fer més que inspirar-se en l'historia política del sardanista de Besalú.

A Villinfreda (Italia) hi ha hagut una sorollosa manifestació de dònes, amb motiu d'haver sigut traslladat el rector que tenien.

La protesta ha sigut formidable.

Les feligreses anaven pels carrers, cridant: «Que'ns el tornin!... que'ns el tornin!».

No obstant, els que coneixen a fons al dimitit mossèn, diuen que no n'hi hà per a tant, i que no comprenen el deliri de les femelles per aquell sant varó.

Aneu a saber! Gracies amagades...

En vigilies d'eleccions.

L'elector.—No, senyor. Què s'ha pensat?... Jo no'm rebaixaré mai, a l'extrem de vendre'm el vot!

El candidat.—Qui us parla de vendre'l?... Jo sols us demano que me'l deixeu.

L'elector.—Ah! Això és diferent... I quant me dóna per a deixar-li?

Del catecisme reformat

L'ORACIÓ DELS BONS FILLS

El Pare-nostre

Pare nostre, que esteu al decpatx (o al taller, o al cap, o a la fábrica, o al mar, o a les mine), alabat siga sempre'l vostre nom; som obedients sempre a la vostra voluntat, aixi en el treball com en la vaga. Vos ens doneu el pa tou cada matí, gracies a la suor del vostre front, i a voltes fins us endeuteu per a poguernos-el donar. Vos ens salveu de tota mena de temptacions, i ens lliureu de tota cosa dolenta, amb el bon exemple del vostre amor i de la vostra vida d'honradesa. Mercès us sigueu denades. Amén.

L'Ave-María

Salve, mare nostra! Plena sóu de gracia i de bondat. Els vostres fills són sempre amb vos, perque us estimen. Vos sóu, per a nosaltres, la millor de totes les dònes. Nosaltres, fruit del vostre ventre, som els preferits del vostre cor amantíssim.

Santa mareta! Santa mare nostra!

Volem estar sempre al vostre costat, tant en la vida com en la mort. Amén.

Gloria

Gloria als avis, al pare i a la mare!

L'amor an ells ha estat sempre, és i serà, en tots els sigles i a tots els pobles. Visca l'Amor. Amén.

Paparets

Amb tres mots d'actualitat,
processons, gegants i trampes,
pot definir-se en concret
la política d'Espanya.

—

Amb la ginesta i les dònes
hi hà una semblança complerta:
són tant boniques al caure
com lletges quan són a terra.

—

A alguns polítics els donen
un collar per distinció,
i molts d'ells, fent-los justicia,
mereixen collâ... i morrió.

—

Al repartir recompenses,
a Espanya, sempre veureu:
pels uns totes les medalles,
pels altres totes les *creus*.

—

Ni consells ni excomunions.
Per fer callar al que cridi,
rès com un nomenament
de senador vitalici.

—

Una plaça de canonge,
que a més té un càrrec d'Hisenda?
Tots els que estiguin en vaga
que vagin a Compostela.

—

A León va morí un home
que ha viscut cent-catorze anys.
Ja's comprèn, no freqüentava
les tavernes ni els estancs.

—

Mai li diuen rès al poble
per a concertar aliances;
quan el criden és per dir-li:
—Treu un duro més i calla.—

—

Cent milions per a casernes
i sols vint per a instrucció?...
Callem, encara que'ns vagi
per dintre... la processó.

VERDUM

Cavallers: P. G. M.: L'espai no'ns ho permet, i les bones formes literaries, encara menys.—J. F.: En els retrats, que m'envía, s'hi veuen disposicions; sobre tot en el de la dòna, s'hi veuen moltes disposicions... i molts pits.—N. V.: L'excés d'original va privar-me de complaure'l, la setmana passada, i, per a aquest número, ja compendrà que resultaría del tot fòra de temps.—Martí de la Bola: La conversa és molt dolenta.—Narcís Aubert i Manent: No m'agraden prou.—Joan Aubert i Manent: Vostè ha estat més sortós que'l séu germanet. Li publicaré la segona xarada. No sé quan, però... hi pot pujar de peus.—P. Queraltó Tolosa: Si és lo que jo dic: «No se'n poden tenir, de cosins! No donen més que disgustos!»... Per lo demés, nosaltres, en totes aquestes petiteses, no hi entrem ni hi sortim. Ja ho diu el *dicho*: «Vale más pájaro en mano, que buitre volando». I ara no's cregui que això del *pajáro* siga una alusió. Ni lo del *mano* tampoc.—Paret Sala (Buenos Aires): Tota la *puasía* sencera, no m'atreveixo; però, vaja, són tantes les ganes que tinc de complaure als despatriats, que no puc resistir la temptació de reproduir l'última quarteta:

«Nosaltres tant sols cantem
quan la paga n'és molt bona;
tant si és home com si és dòna,
fins el fetge li xuclem».

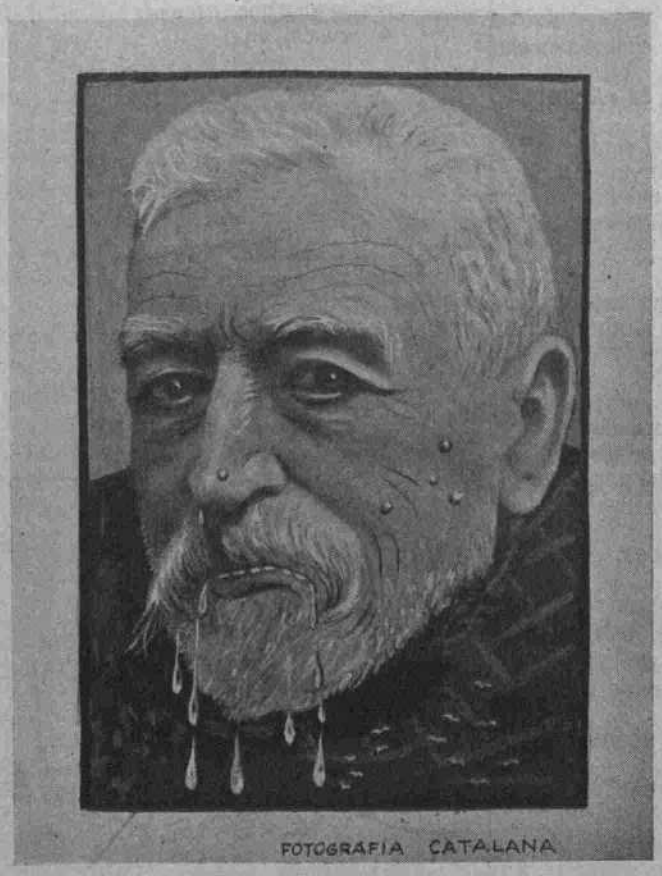
Això és una sàtira contra'l *clero* parroquial, oi?... Ah, pillo!, quina ironía més fina que gasta!—Joaquim Puig: Mirarem d'aprofitar-les, sinó un dia, un altre, i, sinó totes, algunes.—Benet Nadal: M'he enterat de les tarjetes, i m'han semblat dolentetes.—S. Pi Grau: Reina santa, quin sonet més horrorós! On ha après la Poètica, vostè? A l'escola del capità Sánchez?M—. P.: Què diu?... que'l rector de Santa Creu va fugir amb una mossa?... Bon profit li faci!... Més sento que s'hagués polit aquella llantia antiga. Al menys l'hagués venuda an en Rusiñol, que ara la podríem veure al «Cau Ferrat».—Estevet de câ la Pepa: Les «caramelles» haurien estat oportunes per Pasqua. Sempre s'ha de mirar endavant. Si em vol creure, ara, comensi a compondre «epitafis».—J. P. P.: Les cartes faciles sempre ben curtes. Es la manera de que's llegeixin i, per consegüent, de que s'arribin a publicar.—Soley Petit: *Bravo*! M'ha agradat. Envíi sovint; vostè ho fa be.—R. Miquel: No's fíi mai de les apariencies. Aquí té l'exemple de Mia aría-Lluisa: rossa, simpàtica, atraient; té tot l'aspecte d'una ignocenta mosqueta morta, i... veu? Fiqui-li el dit a la boca!

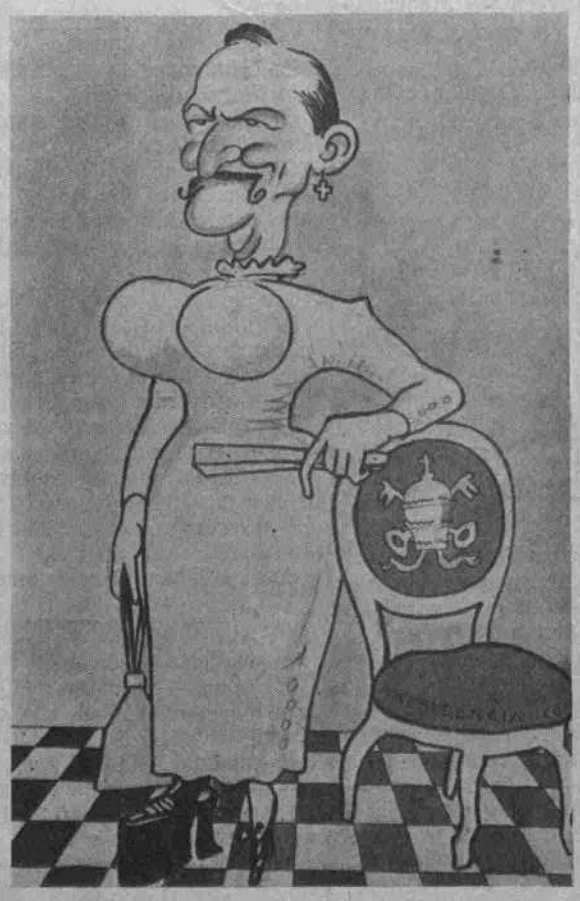
Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Descobriment d'un crim sensacional

INFORMACIÓ GRAFICA DE L'ASSASSINAT DEL PROJECTE DE MANCOMUNITATS

L'autor, capità Sánchez Montero Ríos

L'incestuosa, María-Lluisa Romanones

La víctima

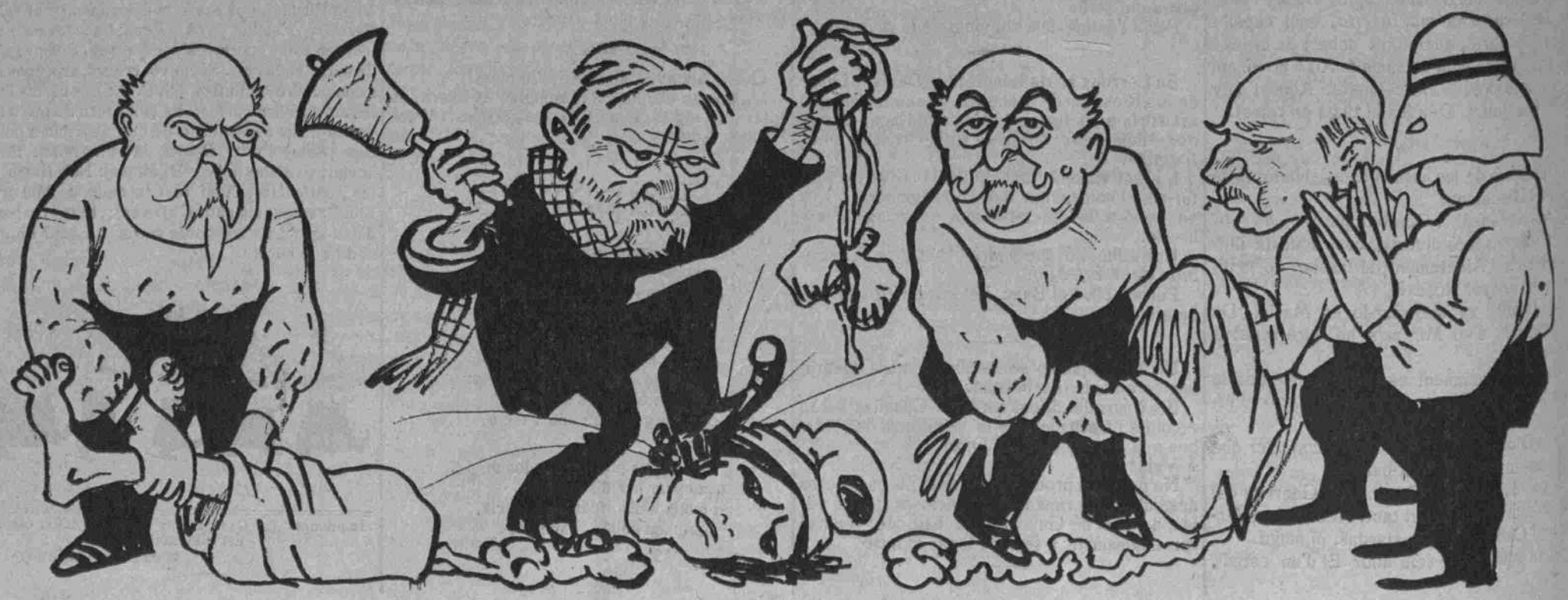
El còmplis-paleta

L'arma homicida

Els policíes que - al últim!—se n'han adonat

Reconstitució de l'escena del crim